

SPRIJIN LOGISTIC ASIMETRIC ÎN OPERAȚIILE MULTINAȚIONALE DE RĂSPUNS LA CRIZĂ

ASSYMETRIC LOGISTICAL SUPPORT IN CRISES RESPONSE MULTINATIONAL OPERATIONS

*Colonel Sergiu NISTOR**
*Colonel (r) dr. Benone ANDRONIC***

Abstract: Globalizarea a determinat schimbări majore în gestionarea crizelor. Putem observa că acțiunile militare s-au încadrat tot mai puțin în spectrul operațiilor clasice unde se confruntau două sau mai multe armate regulate, în arii bine delimitate geografic și cu dotări aproximativ egale. Astăzi, conflictele militare se prezintă ca acțiuni de tip asimetric, angajând organizații sau coalitii de forțe internaționale, puternic susținute financiar și logistic, contra unor adversari care nu sunt întotdeauna bine definiți și care sunt fie mai slabi din punct de vedere militar, fie având o organizare militară bazată pe principii diferite față de principiile clasice ale luptei armate și care acționează asimetric sau neconvențional.

Cuvinte cheie: globalizare; gestionare crize; conflicte asimetrice; coalitii; susținere logistică asimetrică.

Globalization has determined major changes in crisis management. We could notice that military actions can't be classified in the classical military confrontation pattern between two armies, in a well determined geographical area and with same features. Today military conflicts are asymmetrical, engaging international coalition and organizations possessing a strong financial and logistic support, against an enemy which is not well defined, and weak as military capabilities or having a different organization based on different principles that act asymmetrical or non-conventional.

Keywords: globalization; crisis management; asymmetric conflicts; coalition; asymmetric logistic support.

* Doctorand la Universitatea Națională de Apărare „Carol”, email: sergiunistor@yahoo.com

** Profesor universitar asociat la Universitatea Națională de Apărare „Carol”, email:benoneandronic@yahoo.com

Martin Van CREVELD afirma că „uneori pare că aspectele logistice ale războiului nu sunt altceva decât un șir fără sfârșit de dificultăți care se succed una alteia. Problemele apar constant, cresc, se multiplică, sunt transmise înainte și înapoi la diferite eșaloane, sunt rezolvate, numai pentru a reapărea într-o formă diferită și în alt loc. În fața acestui adevărat caleidoscop de obstacole, ne întrebăm câteodată cum o armată este în stare să se pună în mișcare, cum diferite campanii sunt planificate și cum victoriile sunt câștigate.”⁶

Răspunsul la aceste întrebări constituie, probabil, cea mai presantă și de actualitate preocupare a logisticienilor din ziua de azi.

În mod normal termenul „asimetric” se referă la o lipsă a simetriei, a echilibrului sau a unor aranjamente deja prestabilite între părți.

Conform părerii specialiștilor, asimetria poate fi definită ca „o configurație dinamică și foarte complexă a unor raporturi dintre două sau mai multe entități disproporționate și incompatibile, dar care acționează una asupra celeilalte, sau unele asupra altora, în mod foarte diferit, exploatând la maximum vulnerabilitățile existente și chiar creând altele noi.”⁷

În opinia noastră, noțiunea de asimetrie poate fi asociată cu operațiuni care nu se încadrează în tiparul obișnuit, care ies din făgașul normal, recunoscut, și care vizează obținerea unor beneficii sau avantaje prin utilizarea unor metode neconvenționale de ducere a operațiilor. De regulă, acțiunile asimetrice reprezintă un mod de influență sau un mod de exprimare atipic a unei entități, fie cu caracter statal fie cu caracter nestatal, asupra intereselor sau forțelor altei entități. Acțiunile asimetrice vizează, de obicei, exploatarea punctelor slabe sau a vulnerabilităților oponentului. Aspectul asimetric al unor acțiuni se referă, în general, la asimetria în capacități, valori, încredere, vulnerabilități și conduită morală.

O altă abordare a acțiunii asimetrice, des întâlnită în studiile de specialitate, definește aceasta drept „un termen utilizat pentru a descrie încercarea de a slăbi sau a submina punctele forte ale adversarului, prin exploatarea slăbiciunilor sale, utilizând metode care diferă în mod semnificativ de modul obișnuit de acțiune al acestuia.”⁸

În domeniul militar, asimetria intervine atunci când una dintre părți dispune de anumite capacități, are o anumită condiție, mărime, formă sau poziție, căreia partea

⁶ Martin Van CREVELD, *Generic crisis and the management conflict*, article view file, National Journal, 2 (1) 2011, p. 42.

⁷ Dr. Gheorghe VĂDUVA, *Simetria, disimetria și asimetria în conflictele militare actuale*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2008, p. 39.

⁸ C. AJILON, *Asymmetric Threat Report, DND 2001*, Department of National Defence, Ottawa, Canada, 2010, p. 202.

adversă nu i se poate opune eficient și care nu poate fi contracarată prin metode și acțiuni tradiționale. În acțiunea asimetrică se caută, de regulă, evitarea contactului direct cu adversarul sau impactul cu forțele sale, precum și contracararea sau compensarea superiorității acestuia în diferite domenii, prin valorificarea avantajelor și punctelor tari din propriul sistem și exploatarea inteligentă a slăbiciunilor oponentului. Cu toate acestea, conflictul asimetric nu se confundă cu o confruntare între doi adversari cu capacități evident disproporționate, ci este mai degrabă un rezultat al utilizării unor metode de angajare neconvenționale precum și exploatării eficiente a tehnologiei și a efectului de surprindere.

Acțiunile de tip asimetric, pe lângă efectele materiale palpabile, urmăresc și obținerea unui efect psihologic cu impact major, atât asupra trupelor cât și asupra populației și factorilor de decizie, pentru a afecta inițiativa, libertatea de acțiune, voința și puterea de luptă a adversarului. Metodele asimetrice presupun capacitate de evaluare și apreciere a vulnerabilităților adversarului și găsirea formelor corespunzătoare de acțiune, urmărind, în general, crearea unei stări de șoc, de confuzie și de nesiguranță. În acțiunile asimetrice se pune accentul pe tactici și metodologii de angajare neconvenționale sau netradiționale impuse adeseori de situația în care se află oponentii. O caracteristică a acestor acțiuni este că ele se pot manifesta la toate nivelurile, strategic, operațional și tactic, impactul și influența acestora nefiind condiționată de un anumit nivel acțional. Disproporționalitatea, uneori evidentă, între adversari, în privința forțelor și mijloacelor de angajare, face ca efectele acțiunilor asimetrice să fie resimțită cu o mai mare intensitate în multiple domenii nu doar din punct de vedere militar.

Amenințările și acțiunile de tip asimetric nu recunosc și nu sunt îngădite de granițe sau limite naționale, au un evident caracter transfrontalier și nu se limitează doar la angajarea forțelor armate. Într-o confruntare asimetrică, sunt angajate nu doar forțe bine echipate, înzestrate cu cele mai moderne tehnologii și instruite corespunzător, ci și diferiți actori care nu aparțin neapărat unor entități bine definite, a căror înzestrare poate fi de circumstanță și care să răspundă unei nevoi imediate. Deși aceste forțe pot fi echipate și instruite mai mult sau mai puțin sumar, nu neapărat nivelul de înzestrare va fi cel care face diferența. Se apreciază că, în special în cazul acțiunilor teroriste, lipsa constrângerilor politice și morale constituie un atu în ducerea unor acțiuni asimetrice. În acest caz spațiul de confruntare va fi unul extins, pe orice tip de teren, în interiorul și în afara teatrului de operații și de-a lungul liniilor de comunicație. Acțiunile lor vor avea ca ținte nu doar forțele militare, ci și diferite instalații și facilități comerciale, instituții ale statului și populația civilă.

Din această cauză fenomenul este greu de previzionat, iar diminuarea influențelor negative necesită măsuri multidimensionale, întreprinse din timp, prin cooperare într-un cadru multinațional.

În contextul globalizării, specialiștii apreciază că asimetria, ca metodă de acțiune, reprezintă o încercare de adaptare acțională la situația concretă, pornind de la condițiile inițiale, conjugându-le cu cele prezente și estimându-le pe cele viitoare și exploatând, în mod direct și indirect, vulnerabilitățile părții adverse.⁹

Acest lucru determină și modul neconvențional de angajare, dar și dificultatea identificării din timp a acestui gen de acțiuni. Remarcabil este faptul că forțele, indiferent de originea lor, dispun de abilitatea de a identifica, selecta și lovi cu precizie obiective aflate în interiorul sau în afara spațiului de confruntare și au capacitatea de a evalua precis situația și de a angaja forțele în acțiuni atipice. Cu alte cuvinte, putem afirma că acțiunile asimetrice urmăresc contracararea superiorității adversarului și minimalizarea efectelor distructive directe și colaterale ale loviturilor acestuia.

Toate aceste caracteristici au implicații nu doar asupra modului de angajare a forțelor combatante, ci și asupra modului cum aceste forțe sunt asigurate cu toate cele necesare desfășurării acțiunilor, deci a modalităților concrete, cum este furnizat sprijinul logistic în condiții de asimetrie.

Chiar dacă lumea, și implicit și organismul militar, a intrat în era informațională, astăzi forțele trebuie să facă față provocărilor logistice similare cu cele de acum câteva secole. În mod esențial, sprijinul logistic, în cadrul unui conflict armat sau în operațiile de răspuns la crize, a fost și continuă să rămână o mare provocare. A asigura la timp, în locul și în cantitățile cerute, tehnica, echipamentele, materialele și serviciile necesare trupelor, pentru ducerea acțiunilor de luptă în orice condiții de timp, anotimp și stare a vremii, a constituit preocuparea dintotdeauna a logisticienilor. În mod cert, cerințele au crescut de-a lungul timpului, dar esența acestora a rămas neschimbată. Odată însă cu provocările noi, cărora forțele armate trebuie să le facă față în epoca globalizării, este necesar să fie schimbat și modul de abordare a sprijinului logistic în teatrele de operații.

În concepția specialiștilor militari străini, și îndeosebi a celor americani, această nouă abordare s-a conturat prin implementarea unui nou concept, și anume cel de „*susținere asimetrică*”. Acest concept încearcă să privească spre viitor, analizând mediul de securitate în continuă schimbare și oferind soluții pentru gestionarea

⁹ Gheorghe VĂDUVA, *Războiul bazat pe rețea în fizionomia noilor conflicte militare*, Editura Universității Naționale de Apărare "Carol I", București 2005, p. 10.

provocărilor logistice în cadrul unui nou tip de conflict, conflictul asimetric, total diferit de modelul de conflict tradițional intrat în conștiința militarilor, care opunea două armate relativ egale din punct de vedere numeric și tehnologic.

Se poate afirma că susținerea asimetrică recunoaște realitatea că un inamic mai slab dotat tehnologic și mai puțin numeros, dar hotărât și inteligent, va ataca orice slăbiciune a sistemului militar, la orice nivel, strategic, operațional sau tactic.

Susținerea asimetrică își poate demonstra credibilitatea din recente învățăminte și programe de proiecție ale viitorului mediu operațional, din amenințările asupra capacităților unei armate, asupra breșelor tehnologice și a misiunilor pe care armata le are de îndeplinit.

Beneficiile susținerii asimetrice pot fi puse în practică prin combinarea noilor legi, strategii și politici în domeniul militar, prin utilizarea eficientă a noilor concepte și obiective ale forțelor armate, prin utilizarea diferitelor modele de gândire și comportamentale, prin reunirea descoperirilor și inovațiilor tehnologice, precum și prin crearea unui model organizațional adaptativ. Mai mult ca sigur, această abordare a sprijinului logistic va fi concentrată pe prevenirea posibilităților unui eventual adversar de a interfera cu activitățile proprii de susținere a trupelor. În mod evident, aceasta presupune o nouă abordare a sprijinului logistic, folosind noi reguli și metode de lucru și noi modalități de abordare a problematicii operațiilor de răspuns la crize.

În condițiile actuale, sprijinul logistic al trupelor în teatrul de operații reprezintă un lung, complicat și extrem de vulnerabil sistem de reprovizionare ce se întinde de la luptător, la bazele logistice și până la facilitățile economice aflate pe teritoriul național. Acest sistem este un adevărat „*călcâi al lui Ahile*” de care adversarul poate profita. Pentru a reduce această vulnerabilitate, o posibilă soluție ar fi o susținere asimetrică a forțelor, care să se plieze pe răspunsul asimetric la o provocare asimetrică.

Progresele științei și tehnicii cu aplicabilitate militară au condus, pe de o parte, la concentrarea și polarizarea celor mai noi tehnologii în cadrul forțelor armate moderne din țările cu economii dezvoltate, iar pe de altă parte, au permis accesul la acestea și unor grupări sau entități mai mult sau mai puțin legitime, interesate în destabilizarea societății.¹⁰ Ca atare, au crescut posibilitățile de a desfășura acțiuni

¹⁰ Dr. Grigore ALEXANDRESCU, *Perspective în lupta armată*, Editura Universității Naționale de Apărare "Carol I", București, 2006, p. 8.

asimetrice asupra elementelor și facilităților logistice, atât cele din compunerea forțelor armate, cât și cele din sectorul civil.

Susținerea asimetrică apare atunci când forțele proprii impun condițiile de desfășurare a ostilităților la nivel strategic, operațional și tactic, înainte, pe timpul și după începerea operațiilor. În aceste condiții inamicului i se limitează posibilitatea de a interfera în mod decisiv asupra acțiunilor de susținere a forțelor proprii.

În opinia noastră, susținerea asimetrică va garanta abilitatea forțelor de a construi și menține capacitatea operațională la un anumit punct al deciziei, așa cum a fost planificată și, totodată, va confirma că rezultatele așteptate vor putea fi susținute din punct de vedere logistic, indiferent de zona acțiunilor și spectrul operațiilor ce se desfășoară.

Cu toate acestea, susținerea asimetrică nu trebuie privită ca un panaceu universal care va rezolva toate problemele logistice ale unei operații de răspuns la crize. Este important să conștientizăm faptul că slăbiciunile sistemului de sprijin logistic al forțelor pot fi subestimate sau, din contra, supraestimate. Dar un eventual adversar nu poate să nu supraestimeze sau să neglijeze aceleași slăbiciuni. De fapt, determinarea slăbiciunilor sistemului de susținere a forțelor poate fi în fruntea listei cu nevoi critice de informații a unui comandant advers, care va decide ce, când, unde și cum să atace.

Un adversar va căuta să înțeleagă cum anume vor acționa forțele în cadrul unei operații și apoi va încerca să identifice vulnerabilitățile și slăbiciunile sistemului de susținere. Un inamic inteligent și bine informat poate constata că metodele și căile de susținere a forțelor luptătoare nu sunt la același nivel cu abilitatea și posibilitățile de ducere a unor operații asimetrice. Altfel spus, ritmul susținerii forțelor poate să nu fie în măsură să răspundă provocărilor determinate de ritmul impus de caracterul manevrier al războiului modern.

În cadrul unei operații multinaționale de răspuns la criză, una dintre țintele adversarului ar putea fi determinarea forțelor adverse să se consume singure mult mai repede decât poate participa sistemul logistic la regenerarea capacităților operaționale ale forțelor luptătoare. Fără un sprijin logistic adecvat și continuu, consumurile la nivel tactic conduc în mod direct la creșterea consumurilor la nivel operativ și se poate ajunge la o pauză în desfășurarea operațiilor la nivel strategic. Până la refacerea stocurilor și a capacității operaționale se poate ajunge la un conflict de uzură, față în față, ceea ce poate fi exact ce-și dorește inamicul. Prolungirea perioadei de desfășurare a acțiunilor va duce implicit la creșterea nevoilor trupelor și va genera disfuncționalități în planificarea inițială a sprijinului logistic. Acest lucru poate fi evitat prin reducerea ferestrelor de vulnerabilitate,

deci prin diminuarea oportunităților oferite inamicului de a interfera cu activitățile proprii de sprijin logistic.

O analiză atentă a sistemului actual de aprovizionare conduce la o serie de concluzii care pot constitui baza unei viitoare abordări a susținerii asimetrice.

Astfel, încă din faza inițială a unei operații este evident faptul că, în general, forțele armate răspund mai lent la o criză emergentă. Eforturile politice, diplomatice și de altă natură întârzie în mod frecvent inițierea unui răspuns ferm și decisiv din punct de vedere militar. Pe de altă parte cu actuala arie de acoperire a mass-media, intențiile unei coaliții, planurile și dislocările unor unități militare sunt dificil de ținut în secret.

O operație de mare anvergură în cadrul unei coaliții, presupune necesitatea existenței unei rezerve de tehnică și materiale care să poată fi folosită în primele momente ale declanșării operației de răspuns la crize, până la intrarea efectivă în funcțiune a sistemului de reaprovizionare la nivel național. Mobilizarea resurselor și punerea în funcțiune a unui sistem viabil de sprijin logistic al forțelor sunt mari consumatoare de timp și nu se pot desfășura fără ca adevăratele intenții ale forțelor să fie dezvăluite. Acest lucru presupune că inamicul va avea informații despre operațiile ce urmează să se desfășoare încă din faza premergătoare declanșării acestora. Coroborat cu faptul că multe din deciziile de desfășurare a forțelor pot fi prevăzute de către inamic pe baza cunoștințelor și informațiilor privind factori ca: porturile și aeroporturile din zona operațiilor, terenul, rețeaua de comunicații, timp și distanțe, rezultă că există posibilitatea ca inamicul să interfereze cu activitățile de sprijin logistic a forțelor încă din faza inițială a unei campanii.

Sistemul de sprijin logistic al forțelor este vulnerabil pe întreaga durată a operațiilor. De regulă, trupele și resursele nu se deplasează în același timp, deci unitățile nu sunt desfășurate în aria de operații în integralitatea lor. Majoritatea trupelor, precum și unele elemente de sprijin înaintate, se deplasează pe cale aeriană, în timp ce tehnica, echipamentele și celelalte resurse sunt transportate pe cale maritimă, volumul acestora fiind foarte mare și deci depășind posibilitățile actuale de transport aerian. De aici rezultă necesitatea existenței a cel puțin unui port de debarcare (SPOD) și a unui aeroport de debarcare (APOD). Aceste facilități reprezintă punctele de intrare în teatrul de operații și, de regulă, se găsesc pe teritoriul unde vor avea loc acțiunile, fiind deci cunoscute de inamic. Acest lucru le face dificil de apărut, existând de asemenea greutăți și în stabilirea aranjamentelor și responsabilităților privind apărarea acestora între partenerii din coaliție în cadrul unei operații de răspuns la crize.

După începerea operațiilor, marea majoritate a resurselor destinate sprijinului logistic sunt concentrate în bazele logistice ale misiunii, iar punerea la punct a unei rețele viabile de distribuție necesită timp îndelungat și eforturi considerabile. În teatrul de operații procedurile de transport și distribuție se desfășoară cu dificultate în teren greu și pe vreme rea. Autocamioanele rămân principalul vector de transport dar și acestea sunt condiționate de starea și orientarea comunicațiilor, de vreme, teren și de alți factori, fiind limitate și din punct de vedere al volumului de transport. Starea precară a rețelelor rutiere și a podurilor precum și existența unor puncte obligate de trecere pot duce la încetinirea ritmului acțiunilor și implicit la lungirea duratei unei operații. În această situație, sistemul clasic de reprovizionare, de la eșalonul superior la subordonați, poate conduce la apariția unor blocaje, cauzează întârzieri, măbind în acest fel gradul de vulnerabilitate al trupelor.

Cerințele operaționale impun reprovizionarea, transportul și distribuția unor cantități însemnate de combustibil, muniție, apă și alte materiale consumabile. Pentru deplasarea și transportul acestora spre teatrul de operații și în interiorul acestuia sunt folosite atât mijloace de transport militare cât și cele civile. Vectorii de transport militari sunt adaptați cerințelor din teatrul de operații și de regulă corespund necesităților. Dar, în procesul de achiziție, de multe ori, aspectele privind fiabilitatea, mentenanța și posibilitățile de susținere a sistemelor de arme și echipamente, sunt puse pe planul secund de aspectele privind letalitatea și prețul redus. Toate acestea se reflectă în costurile ridicate necesare pentru mentenanță/întreținere în teatrul de operații.

Cunoscând toate aceste aspecte legate de sprijinul logistic, este important să determinăm cum anume susținerea asimetrică poate interveni pentru reducerea vulnerabilității sistemului logistic și, deci, pentru asigurarea condițiilor necesare realizării fluxurilor logistice indiferent de acțiunile inamicului.

Considerăm că o primă măsură este micșorarea timpului de reacție a forțelor armate. Acest lucru presupune existența unor structuri, pregătite și dotate corespunzător, care să fie în măsură să treacă la acțiune în cel mai scurt timp, fără a necesita o perioadă lungă pentru mobilizarea resurselor și afluirea trupelor. Este de preferat constituirea unor facilități pe teritoriul național (*Assembly Area*) unde trupele ce urmează să fie trimise în misiune, să afluiască concomitent cu resursele inițiale, să parcurgă o perioadă scurtă de familiarizare cu particularitățile misiunii, urmând ca unitățile să fie desfășurate în teatrul de operații, pe cât posibil integral, deci și cu resursele minime necesare desfășurării acțiunilor inițiale.

În cazul unor operații de mare anvergură este necesară stabilirea unei baze logistice intermediare (ISB – *Intermediate Staging Base*), suficient de aproape de teatrul de operații, dar în afara posibilităților de lovire ale inamicului, precum și a cel puțin unei baze logistice înaintate (FOB – *Forward Operating Base*), în teatrul de operații. Prin intermediul acestor baze se vor derula contractele cu agenții economici locali pentru furnizarea de servicii, resurse, precum și facilități de infrastructură și forță de muncă.

Utilizarea resurselor disponibile în teatrul de operații, prin angajarea agenților economici locali, va duce la diminuarea corespunzătoare a volumului de materiale necesare a fi transportate în teatru, diminuarea numărului de militari angajați în activități de sprijin logistic direct, aceștia devenind disponibili pentru ducerea acțiunilor combatante, precum și reducerea semnificativă a timpului necesar punerii în funcțiune a sistemului logistic. În acest fel, sistemul clasic de reprovizionare devine mult mai suplul și nu mai depinde în totalitate de aducerea resurselor de pe teritoriul național.

Viteza de răspuns la o situație de criză este determinantă în condițiile conflictelor descentralizate, specifice globalizării. În opinia noastră, această caracteristică are aplicabilitate în trei domenii: cognitiv, informațional și material.

La nivel cognitiv, rapiditatea evaluării situației, elaborării deciziilor și emiterii ordinelor este imperativă. Identificarea rapidă a alternativelor și opțiunilor privind sprijinul logistic al trupelor va asigura structurilor de conducere un suport optim pentru luarea deciziilor de angajare a unităților din subordine. Acest lucru impune utilizarea metodelor moderne de simulare, un management adecvat al cunoștințelor și informațiilor și o gândire inovativă. Cunoașterea în timp real a situației resurselor disponibile va conduce la suplețe în reprovizionare, distribuție și transport. Proiectarea și stabilirea traiectoriei principalelor activități de sprijin logistic va fi corelată și armonizată cu interesele majore ale operației și va putea fi integrată într-un sistem coerent, cu indicatori și direcții de acțiune bine definite.

În plan informațional, accesul oportun la informații, prelucrarea și transmiterea acestora la timp constituie un element definitoriu în câștigarea și menținerea superiorității informaționale. Folosirea senzorilor, a sistemelor de computere, integrarea informațională pe orizontală și utilizarea metodelor de analiză predictivă vor conduce la crearea unei imagini viabile și realiste a necesităților de sprijin logistic. Desigur, dezvoltarea vitezei în domeniul informațional va depinde de transformarea fizionomiei actualului sistem de comunicații și implementarea noilor cuceriri ale tehnologiei informației. Sistemul C4ISR (*command, control, communications, computer, intelligence, surveillance, and reconnaissance*) trebuie integrat în domeniul logistic odată cu implementarea acestuia în domeniul operațional.

Creșterea vitezei de reacție în domeniul fizic va depinde de implementarea unui nou sistem de reprovizionare și distribuție bazat pe conceptul „sense-and-respond”, care trebuie să înlocuiască logistica bazată pe eșalonare și norme de consum. Acest lucru va necesita însă o rețea de senzori, informații și comunicații bine pusă la punct, care să poată identifica rapid resursele, locul unde se află și cel mai oportun mod de transport și distribuție la unitățile combatante.

Așa-zisele „noduri de distribuție” trebuie să fie puține la număr și rapide în execuție, liniile de comunicație trebuie să asigure deplasarea în siguranță a resurselor, iar mijloacele de transport trebuie să fie versatile, de dimensiuni relativ mici dar cu o mare capacitate de transport. Decidenții trebuie să găsească acele metode de acțiune care să permită evitarea rutelor de reprovizionare ce se interferează cu centre urbane sau aglomerări de populație civilă și, totodată, să asigure varientarea rețelelor de deplasare utilizate de mijloacele de transport civile. Acest lucru va conduce la îmbunătățirea nivelului de protecție al forțelor de logistică, creșterea rapidității livrărilor și minimalizarea efectelor adverse asupra populației din zona de responsabilitate. Simplificând lucrurile putem spune că „mai mic, mai ușor și mai rapid” trebuie să devină virtuțile viitorului sistem logistic. Ideal ar fi ca logistica să nu se „vadă”, însă să fie mereu prezentă la locul și la momentul potrivit.

O altă măsură care vizează susținerea asimetrică se referă la utilizarea mijloacelor de transport aerian pentru realizarea sprijinului logistic în teatrul de operații. Deși, în mod tradițional, sistemul logistic nu dispune de capacități aeriene proprii pentru distribuție și transport, acestea fiind alocate de comandantul forței, utilizarea vectorului aerian de transport poate fi impusă de necesități. Mijloacele de transport aerian nefiind, în mod normal, destinate transportului de materiale, folosirea acestora se va face doar în cazuri excepționale sau în situații de urgență. De asemenea, mijloacele destinate pentru evacuarea medicală (MEDEVAC) sunt limitate, alocarea acestora fiind făcută de către comandant, la propunerea șefului logisticii.

În situația utilizării mijloacelor de transport aerian se scurtează semnificativ timpul de livrare a materialelor, acestea putând fi transportate direct la destinatarul final, fără a mai fi nevoie să parcurgă întregul flux de reprovizionare. Manevrabilitatea deosebită a elicopterelor și apariția unei noi generații de avioane cu aterizare verticală (*vertical takeoff and landing aircraft-VTOL*) sau cu posibilități de aterizare pe piste foarte scurte (*super-short takeoff and landing aircraft-SSTOL*), creează premise pentru o reconsiderare a rolului mijloacelor de transport aerian, prin utilizarea acestora în sprijinul logistic nemijlocit al trupelor.

Desigur, nu toate aceste mijloace moderne sunt în înzestrarea armatei României, dar perspectiva pe termen lung și mediu impune luarea în considerare a tuturor opțiunilor, ținând cont de faptul că modernizarea forțelor armate trebuie să vizeze atât forțele combatante cât și logistica, pentru a se putea asigura un echilibru între elementele „sustenute” și cele „de susținere”. Trebuie avut însă în vedere faptul că mijloacele aeriene au raza de acțiune limitată, necesită cantități mari de combustibil, lucrările de mentenanță pentru acestea sunt costisitoare și reprezintă ținte relativ ușoare pentru mijloacele antiaeriene ale inamicului. În acest caz este necesară o evaluare atentă a modului de angajare a mijloacelor aeriene avute la dispoziție, în funcție de eficiența folosirii lor. Reducerea densității mijloacelor și echipamentelor din cadrul sistemului de sprijin logistic, reprezintă o altă caracteristică a susținerii asimetrice. Experiența ultimelor conflicte indică faptul că se tinde spre utilizarea unor sisteme multifuncționale și versatile, care să poată fi folosite indiferent de condițiile reale din teatrul de operații. Astfel, sistemele de containere universale, având de regulă o capacitate mare de transport dar o greutate relativ redusă, sunt din ce în ce mai utilizate. Acestea sunt astfel concepute încât să nu fie necesare operațiuni și echipamente suplimentare atunci când se schimbă vectorul de transport. De asemenea, prin proiectarea lor în sistem modular, acestea pot fi utilizate și ca depozite mobile când situația concretă o impune.

O altă măsură întreprinsă pentru reducerea densității echipamentelor logistice din teatrul de operații, este schimbarea concepției privind reprovizionarea din bazele de susținere înaintate. Aceste baze fiind relativ de mici dimensiuni, devin foarte mobile, iar timpul de la instalare la intrarea efectivă în funcțiune este relativ scurt. Ele vor fi utilizate, cu precădere, pentru reprovizionarea materialelor și echipamentelor specifice, care nu se pot achiziționa pe plan local prin intermediul agenților economici sau prin aranjamente de tip Sprijinul Națiunii Gazdă.

Față de metoda tradițională de desfășurare a forțelor, în care se stabileau, de regulă, câte un port (SPOD) și un aeroport (APOD) principal de debarcare, prin care afluiuau resursele, în prezent se utilizează ideea de a se stabili mai multe puncte de intrare a trupelor, echipamentelor, tehnicii și materialelor în teatrul de operații (*entry points*). De regulă, vor fi alese acele facilități care nu necesită lucrări suplimentare de infrastructură, dar care dispun de un minim de mijloace specializate necesare operațiunilor de îmbarcare-debarcare și operare a echipamentelor specifice. Acest lucru va reduce vulnerabilitatea forțelor, posibilitățile inamicului de a determina cu exactitate când și unde vor intra trupele în teatrul de operații fiind mult diminuate. De asemenea, securizarea rutelor de transport și asigurarea securității convoaielor se va face doar

când este necesar, astfel trupele combatante își vor putea focaliza atenția doar pe desfășurarea acțiunilor de luptă.

Sistemul actual de sprijin logistic poate fi caracterizat ca un sistem liniar, cu structuri distincte și cerințe previzibile, depinzând de ciclul de reprovizionare bazat pe eșalonarea și concentrarea resurselor.

Suștinerea asimetrică propune un nou mod de repartizare a resurselor și serviciilor suport, astfel încât structurile logistice să devină mai suple, prin creșterea performanțelor și calității personalului și tehnicii, prin organizarea de tip modular și prin implementarea sistemului de reprovizionare „*la cerere*”. Se impune ca sistemul logistic să fie astfel croit încât să ofere încredere luptătorului și să fie gestionat de un singur factor decident, pentru a elimina verigile intermediare și a asigura o fluentă maximă. În opinia noastră, această abordare conduce la asigurarea libertății de acțiune a structurilor specifice, susținerea eficientă a tuturor acțiunilor într-un spațiu conflictual supradimensionat și permite, în același timp, acțiuni punctuale în privința intervențiilor de specialitate. Sistemul actual, bazat pe previzionarea consumurilor în funcție de normele de consum prestabilite, nu mai este fiabil existând riscul ca, la un moment dat, materialele livrate la unități să nu corespundă cu nevoile reale. Experiența ultimelor conflicte indică faptul că altele sunt cerințele unei structuri militare care desfășoară acțiuni în mediul urban și altele sunt cerințele aceleiași structuri care duce acțiuni în teren deschis. Bazându-ne doar pe normele de consum, există posibilitatea ca unele materiale să fie trimise la unități fără ca acestea să fie necesare sau să fie consumate efectiv. În acest caz se poate ajunge la strangulări în reprovizionare și la supradimensionări de stocuri care, în mod automat vor duce la îngreunarea manevrei unităților. Ori, în condițiile actuale de ducere a operațiilor de răspuns la crize, cu schimbări dese și imprevizibile de situații, manevrabilitatea constituie unul dintre elementele cheie pentru obținerea succesului. Creșterea manevrabilității structurilor logistice va permite o mai bună integrare a acestora în cadrul general al acțiunilor și va oferi mai multă libertate de acțiune comandanților.

Suștinerea asimetrică impune și o schimbare în abordarea planificării sprijinului logistic. Tendința actuală a armatelor moderne este translatarea de la planificarea bazată pe necesități, la planificarea bazată pe capacitățile militare necesare, definite în funcție de misiunile viitoare și de gradul de implicare într-o operație. Procesul de alocare a resurselor devine astfel o planificare integrată, multidimensională și intercategoriai.

Pe baza cercetărilor întreprinse putem afirma că planificarea trebuie să asigure utilizarea optimă a resurselor disponibile și să integreze capacitățile proprii cu cele ale aliaților. În faza inițială a unei operații, planificarea trebuie să stabilească care sunt echipamentele majore necesare în teatrul de operații pentru îndeplinirea misiunii

(tehnică, muniții, carburanți etc.), precum și necesitățile de sprijin medical, transport mentenanță și deplasare. Pe timpul conferințelor de planificare logistică se urmărește armonizarea cerințelor forțelor și corectarea prevederilor inițiale. Produsul final al planificării va fi cuprins în anexele la planul de operații. Un indicator al succesului planificării sprijinului logistice va fi acela că inamicul va fi incapabil să influențeze acțiunile de susținere a trupelor proprii. De asemenea, trebuie asigurate elementele necesare pentru ca acest sistem să funcționeze chiar și în condiții de incertitudine, în așa numita „ceață a războiului”, când cantitatea și calitatea informațiilor disponibile este mult redusă din cauza unor condiții și factori obiectivi.

Un alt domeniu, unde susținerea asimetrică acționează deja, îl constituie mentenanța tehnicii și echipamentelor.

Ultimele evoluții în domeniu au impus nevoia acută de resurse flexibile și interschimbabile care să permită o mai mare integrare a produselor și serviciilor în cadrul unei coaliții. A fi competitiv înseamnă a avea posibilitatea să operezi cu echipamente ale aliaților care, la rândul lor, să poată folosi echipamentele pe care forțele proprii le pot pune la dispoziția structurilor de mentenanță desfășurate în teatrul de operații. Datorită faptului că, de regulă, activitățile de mentenanță se desfășoară într-un mediu de operații ostil, se impune necesitatea utilizării unui sistem integrat de monitorizare a comportării în exploatare a tehnicii și echipamentelor și implementarea unui nou sistem de diagnosticare a tehnicii. În esență, se poate spune că se tinde spre principiul „să faci mai mult, cu mai puțin”.

Față de metodele tradiționale în care evacuarea tehnicii ocupă un loc important, ceea ce presupunea existența unor structuri specializate destul de consistente ca număr și complexitate a echipamentelor, în prezent se mizează pe repunerea în funcțiune, pe cât posibil, pe locul scoaterii din funcțiune. Tehnica și echipamentele ce necesită un volum complex de lucrări sunt securizate pe locul scoaterii din funcțiune, urmând ca de aceasta să se ocupe structurile specializate dispuse în bazele logistice sau să fie evacuate ulterior în bazele de pe teritoriul național. Dispare, în acest fel, o verigă intermediară care lungea nejustificat timpul necesar repunerii în funcțiune. De asemenea, în anumite cazuri, costurile necesare pentru repararea și aducerea la parametrii inițiali a tehnicii nu sunt justificate din punct de vedere economic, în condițiile în care constrângerile financiare ale unei operații sunt din ce în ce mai pregnante. Din această cauză, standardele de fiabilitate, mentenabilitate și asistență specializată trebuie astfel proiectate încât să maximizeze ciclul de viață al unui produs și să necesite un volum cât mai redus de lucrări.

În opinia noastră, în domeniul mentenanței, deși se tinde spre comunalitate, datorită diversității tehnicii din teatrul de operații, trebuie stabilită o delimitare clară a responsabilităților naționale și a celor colective. Acest lucru va garanta că

operațiunile de mentenanță vor fi executate în conformitate cu standardele specifice fiecărei mărci/categorii de tehnică.

Dezvoltarea tehnologiilor cu dublă întrebuințare, atât militară cât și civilă, constituie un alt domeniu care trebuie avut în vedere și analizat în perspectiva dezvoltărilor viitoare privind susținerea asimetrică. Identificarea, cercetarea și investițiile în programe de dezvoltare a unor echipamente și categorii de tehnică care să satisfacă cerințele operaționale, dar să poată fi utilizată și în anumite sectoare de activitate civile ar putea conduce la o mai bună bugetare a diferitelor acțiuni în domeniul apărării. Dacă ne referim doar la transportul strategic, putem observa tendința de dezvoltare a noi platforme și capacități care să fie puse atât la dispoziția forțelor armate, cât și pentru diferite acțiuni umanitare sau urgențe civile. Utilizarea în comun a acestor capacități, așa numitul „*pool and share*” constituie deja o preocupare constantă atât la nivelul politico-militar, cât și în domeniul de specialitate din mediul civil. În acest fel s-ar putea reduce sau chiar elimina o serie de reticențe privind alocarea de fonduri bugetare în sectorul de apărare și totodată se vor putea face economii semnificative atât financiare cât și în forță de muncă.

Tot în acest domeniu pot fi încadrate și preocupările de dată recentă privind dezvoltarea unor capacități și cooperarea multinațională pentru detectarea, monitorizarea, avertizarea timpurie și managementul urgențelor medicale și prevenirea răspândirii unor agenți patogeni în cazul unui atac biologic. În acest sens se are în vedere constituirea unor stocuri de medicamente și vaccinuri la care să aibă acces structurile civile în situații de urgență, dar care să răspundă și unor nevoi operaționale în caz de conflict. De asemenea, sunt prevăzute o serie de acorduri pentru constituirea unei rețele de laboratoare de analize și a unor echipe mixte care să fie în măsură să asigure reacția rapidă când situația o impune. Specialiștii apreciază că amenințările induse de globalizare fac necesară dezvoltarea de noi capacități militare pentru managementului atacurilor chimice sau biologice.¹¹ În condițiile actuale, probabilitatea ca acestea să fie utilizate pentru sprijinul autorităților civile în situația amenințării sau atacului cu astfel de mijloace, asupra populației sau infrastructurii critice, este relativ mare, iar forțele armate trebuie să dispună de mijloacele necesare pentru o reacție oportună și eficientă.

În opinia noastră, managementul, instruirea, procedurile și o abordare comună a protocoalelor medicale răspund cel mai bine necesităților susținerii asimetrice și contribuie decisiv la creșterea interoperabilității.

Pe baza celor prezentate, putem afirma că susținerea asimetrică reprezintă o adevărată revoluție în domeniul sprijinului logistic al forțelor participante la operații de răspuns la crize și impune noi modele de gândire și noi modele organizaționale.

¹¹ <http://pforum.isn.ethz.ch/docs/Miles%20speech.doc>, accesat la 24.10.2012.

Astfel, apreciem că pentru a valorifica eficient beneficiile susținerii asimetrice, viitoarele structuri logistice vor trebui să fie: modulare în organizare și flexibile în gândire; suficient de mobile pentru a fi în măsură să asigure sprijinul logistic pentru forțe combatante manevriere într-un teatru de operații discontinuu, neliniar; capabile să asigure managementul optim al fluxului resurselor de la bazele aflate pe teritoriul național până la luptător; organizate într-o viziune întrunită și multinațională, pentru a putea asigura susținerea optimă ori de câte ori cerințele operaționale o impun; capabile să utilizeze eficient și să asigure managementul resurselor civile disponibile în teatrul de operații; instruite și dotate corespunzător tipurilor de misiuni și mediului operațional viitor, prefigurată de analiștii militari.

Prin impunerea noilor modele organizaționale, comportamentale și de gândire propuse de susținerea asimetrică, se vor putea asigura condițiile necesare transformării radicale a modului de abordare a sprijinului logistic al forțelor angajate în gestionarea unei situații de criză.

Pentru a fi în pas cu transformările profunde prin care trec armatele moderne este necesar să reflectăm asupra beneficiilor și, desigur, și asupra constrângerilor pe care noile tendințe în domeniul logistic și globalizarea le impun pentru ducerea cu succes a unei campanii militare.

BIBLIOGRAFIE

- Martin Van CREVELD, *Generic crisis and the management conflict*, article view file, National Journal, 2 (1) 2011.
- Dr. Gheorghe VĂDUVA, *Simetria, disimetria și asimetria în conflictele militare actuale*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2008.
- Constant AJILON, *Asymetric Threat Report, DND 2001*, Department of National Defence, Ottawa, Canada, 2010.
- Gheorghe VĂDUVA, *Războiul bazat pe rețea în fizionomia noilor conflicte militare*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București 2005.
- Dr. Grigore ALEXANDRESCU, *Perspective în lupta armată*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2006.
- <http://pforum.isn.ethz.ch/docs/Miles%20speech.doc>, accesat la 24.10.2012

